

Το Παράδειγμα της Φινλανδίας

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Άρθρο 6/07/2005 Του Ανδρέα Ανδριανόπουλου από το www.andrianopoulos.gr

3. Αυτό που χαρακτήρισε την χώρα ήταν μία δραστική πολιτική καινοτομιών που οικοδομήθηκε πάνω σε σαφείς κατευθύνσεις. Ένα βασικό κλειδί υπήρξε μία ενεργητική δημόσια πολιτική καινοτομιών. Αυτή στηρίχθηκε σε ένα υψηλό ρυθμό επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη κάτω από την αποφασιστική καθοδήγηση – δίχως κρατικές παρεμβάσεις – του Συμβουλίου Επιστημονικής και Τεχνολογικής Πολιτικής. Η χώρα έφθασε να διαθέτει για τους τομείς αυτούς το 3,2% του ΑΕΠ (πρώτη στον κόσμο με την Σουηδία, οι ΗΠΑ 2,6% και ο ευρωπαϊκός μέσος όρος 1,5%) ενώ την ίδια περίοδο περιέκοψε δραστικά τις περισσότερες άλλες δημόσιες δαπάνες, Παράλληλα, ο ιδιωτικός τομέας έφθασε να επενδύει σε έρευνα και ανάπτυξη το 69% της συνολικής δαπάνης της χώρας. Η πολιτική ήταν πως για κάθε δημόσια ενίσχυση έπρεπε να υπήρχε αντίστοιχου ύψους ιδιωτική συμμετοχή. Κοντά σ' αυτά στήθηκαν πανεπιστημιακά ιδρύματα – είτε καινούργια είτε αναδιαρθρώνοντας τα υπάρχοντα – με έμφαση στις θετικές επιστήμες (κυρίως μηχανική, φυσική, μαθηματικά) με υψηλές προδιαγραφές, αυστηρές προϋποθέσεις εισαγωγής και δωρεάν για παιδιά χαμηλών εισοδημάτων που δημιούργησαν την ανθρώπινη βάση για καινοτομίες (καινοτομική βασική έρευνα, εργαζόμενοι για εταιρίες και computer nerds για νέες αναζητήσεις). Το ίδρυμα (αλλά δίχως δημόσια εξάρτηση) επίσης για την χρηματοδότηση ερευνών στην τεχνολογία και τις αναπτυξιακές εφαρμογές TEKES και ο λεγόμενος «δημόσιος καπιταλιστής» SITRA (ευέλικτος δημόσιος οργανισμός συμμετοχής σε επιχειρηματικές δραστηριότητες με στόχο πάντα την τεχνολογική καινοτομία) στηρίζουν οικονομικά το αναπόφευκτα ριψοκίνδυνο επιχειρηματικό περιβάλλον. Την ίδια ώρα εκτεταμένες πρωτοβουλίες ακραίας απελευθέρωσης της οικονομίας, κατάργησης διοικητικών ρυθμίσεων (από-γραφειοκρατικοποίησης) και κρατικών παρεμβάσεων στις αγορές (απορύθμιση) και δραστικές ιδιωτικοποιήσεις μαζί και με προχωρημένες αντιλήψεις για ανοιχτές διαδικασίες και κατάργηση πολλών προϋποθέσεων (open standards) από παρεμβάσεις λογής ρυθμιστικών αρχών οικοδόμησαν ένα μοναδικό κλίμα και κουλτούρα ορμητικών καινοτομιών.

4. Ένας άλλος τομέας πρωτοβουλιών υπήρξε η καινοτομία στον τρόπο αντίληψης και λειτουργίας των επιχειρήσεων. Αυτή η επιλογή στηρίζεται στην ικανότητα των εταιριών του ιδιωτικού τομέα να επιλέγουν, να διατηρούν δίχως να τους χάνουν και να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά ιδιαίτερα ταλαντούχους ανθρώπους από τους τομείς των ερευνών και της ανάπτυξης ώστε προσφέροντας την απαραίτητη χρηματοδοτική βάση να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την μετατροπή των καινοτομιών σε προϊόντα, μέσω μηχανισμών της αγοράς, αλλά και για την ανάπτυξη ενός απαραίτητου κλίματος καινοτομίας μέσα στην επιχείρηση.

5. Σημαντικός επίσης παράγοντας υπήρξε το κλίμα καινοτομίας ανάμεσα σε νεαρούς τεχνοπειρατές (hacker innovation) που καλλιεργήθηκε στο περιβάλλον συνεργασίας ανάμεσα σε πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα και επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας μέσω νεαρών ερευνητών που αναδεικνύονται είτε μέσω δωρεάν πανεπιστημιακών σπουδών είτε μέσω γενναιόδωρων δημόσιων ή ιδιωτικών υποτροφιών. Το κρίσιμο σημείο αποτελεσματικής συνεργασίας είναι το απαραίτητο περιβάλλον αλληλεπίδρασης όλων αυτών είτε σε ειδικούς γεωγραφικούς χώρους (τα clusters) είτε διαδικτυακά με φτηνές διακλαδώσεις και ευκολοπροσβάσιμα συστήματα επικοινωνίας.

Το σύστημα δυστυχώς δεν αποδίδει με την υιοθέτηση μέρους των παραπάνω επιλογών. Στην Φινλανδία υπήρξε μία συνολική προώθηση των παραπάνω αντιλήψεων και κινήσεων. Με συνέπεια, επιμονή και σταθερότητα, Και τα αποτελέσματα δεν άργησαν να φανούν.